Radiobubble : Περί διαχείρισης … της αυτοδιαχείρισης

Αποστόλης Καπαρουδάκης*

Στα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας, δεν αρκεί να είσαι κάποιου τύπου Συνεταιρισμός για να είσαι κάτι άξιο λόγου. Κι οι Ανώνυμες Εταιρείες ένας τύπος συνεταιρισμού είναι, άσε που οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο είναι και «λαικής βάσης». Αυτό που δημιουργείς είναι που κάνει τη διαφορά. Αν παράγεις αναγνώστες, ακροατές και τηλεθεατές, «κοινό» δηλαδή, πολίτες αμέτοχους στη διαδικασία παραγωγής και ελέγχου της είδησης, θα περιμένεις τον ισολογισμό, για να μετρήσεις τα κομμάτια σου σε λεφτά: κέρδισες λεφτά ή έχασες;. Αλλά και σε κοινωνικό ή πολιτικό επίπεδο πάλι, τι συμπέρασμα να βγάλεις αν απλώς δημιουργείς «κοινό»; Πότε θα έχεις πετύχει το στόχο σου ως Μέσο Ενημέρωσης; Αν ας πούμε έχεις αριστερή οπτική στην κάλυψη των γεγονότων, θα θεωρήσεις επιτυχία σου την άνοδο των ποσοστών των αριστερών κομμάτων;

Τα συμμετοχικά και αυτοδιαχειριζόμενα ΜΜΕ που κινούνται «στα πλαίσια της αγοράς», απλές φόρμες εταιρειών είναι κι αυτά. Αν, για παράδειγμα, ο στόχος τους περιορίζεται στο «να παρέχουν αντιπληροφόρηση» μπορούν κάλλιστα να την πράξουν και ο λάθος ενημερωμένος πολίτης να μετατραπεί σε καλά πληροφορημένο πολίτη. Δεν είναι λίγο. Είναι ένα βασικό ζήτημα δημοκρατίας. Αν και η δημοκρατία όμως είναι ένα στάδιο στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού, κι αγωνία μας είναι η ανθρωπότητα να εξελίσσεται προς μορφές κοινωνικής οργάνωσης πιο ευφάνταστες, πολύχρωμες και ουσιαστικές, οι συγκεκριμένες φόρμες αυτοδιαχείρισης είναι απλά μια καλή αρχή. Ένα βολικότερο πλαίσιο για να ανθίσουν οι έννοιες του σεβασμού, της αλληλεγγύης, της ουσιαστικής συνεργασίας. Και πάλι όμως, γιατί; Προφανώς γιατί έχουν θεσμοθετημένες μέσω των

καταστατικών τους έννοιες όπως «συνέλευση», «ίσα δικαιώματα» και λογικές όπως «μια ψήφο έχει η καθαρίστρια, μια ψήφο κι ο διευθυντής της εφημερίδας» ή «μοιράζουμε τα κέρδη σε όλα μας τα μέλη». Τα καταστατικά όμως, καταστατικά είναι. Ακριβώς όπως κι ο νόμος, είναι νόμος. Κι όποιος θέλει τον εφαρμόζει, όποιος δε θέλει πάει φυλακή. Μπορείς να χτίσεις ένα ενδιαφέρον Μέσο Επικοινωνίας με μόνο όπλο σου «τον νόμο» και την απειλή της τιμωρίας;

Πολλές φορές ξεκινάμε ανάποδα. Κλείνει μια εφημερίδα, οι εργαζόμενοι μένουν χωρίς δουλειά και κάνουν ένα συνεταιρισμό, βασικά γιατί δεν μπορούν να βρουν δουλειά σε έναν άλλον ιδιοκτήτη/εκδότη. Κι έτσι αποφασίζουν να καλύψουν οι ίδιοι το κενό. Σημαντικότερο όλων, είναι το πώς αισθάνονται οι ίδιοι τον εαυτό τους. Τον αισθάνονται ως εργάτη που δουλεύει πλάι-πλάι με έναν άλλο φίλο, σύντροφο, συνάδελφο; ή τον αισθάνονται σαν ένα μικρό διευθυντή που ανταγωνίζεται το διπλανό του μικρό διευθυντή;

Στο διαδίκτυο, ιδιαίτερα λόγω του χαρακτήρα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όπου ένα twitter ή ένα facebook account έχει εξ ορισμού τις ίδιες υποχρεώσεις και δικαιώματα με το διπλανό account, έχουν ανθίσει όλες οι τάσεις αποδόμησης των συμβατικών σχέσεων εξουσίας κι η κουλτούρα που τις συνοδεύει. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι δεν υπάρχουν διευθυντές, δεν υπάρχουν αρχισυντάκτες, δεν υπάρχουν ιδιοκτήτες, δεν υπάρχουν εκδότες, και να έχει δίκιο. Πίσω όμως από τις μη ιεραρχικές δομές του διαδικτύου, μπορούν κάλλιστα να κρυφτούν οι μωροφιλοδοξίες που φέρουμε πάντοτε εντός μας. Το τι θα κυριαρχήσει στην κάθε περίπτωση είναι αποτέλεσμα των ανθρώπων που συνθέτουν το κάθε Μέσο. Αν όλα πάνε καλά, τουλάχιστον θα γίνει ένα Μέσο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης κι όχι ένα απλό «Μέσο Ενημέρωσης». Θα γίνει ένα Μέσο ενεργών πολιτών κι όχι ένα Μέσο για πολίτες που αρκούνται στο ρόλο του αμέτοχου ακροατή, θεατή, αναγνώστη.

Το radiobubble έχει τη χαρά να κολυμπάει στα βαθιά νερά που συνθέτει ο ωκεανός των παραπάνω αντιφάσεων από το 2007. Όταν

το δημιουργήσαμε ήταν υπόθεση δύο ανθρώπων, τώρα είναι υπόθεση μιας εκατοντάδας και βάλε, εξαρτάται πάντα πως θα μετρήσεις τον στενό σου κύκλο. Ξεκίνησε ως «ατομική επιχείρηση» και εξελίσσεται σε συνεταιρισμό. Δεν αισθάνομαι ότι είναι τόσο το νομικό μέρος που παίζει ρόλο στη δική μας εξέλιξη, όσο το θέμα της κουλτούρας που παράγουμε. Απ' την αρχή δε θέλαμε «κοινό», αναζητούσαμε μέλη, συμμέτοχους, συμπαραγωγούς, συνδιαμορφωτές του προγράμματος που να έχουν προβληματισμούς σαν τους παραπάνω. Είτε Ανώνυμη Εταιρεία γίνουμε είτε δεν έχουμε την παραμικρή νομική μορφή, δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας. Η μεγαλύτερη μάχη μας είναι αυτή που δίνουμε με τους εαυτούς μας. Είναι κρυμμένα καλά μέσα μας όλα τα προβλήματα αυτών που μεγάλωσαν από το '81 κι έπειτα, έχοντας τα χρήματα καντήλι και τον ατομικισμό εικόνισμα. Τις μεγάλες μάχες ως τώρα τις κερδίσαμε. Κι όμως πάντα στην ίδια τρικυμία παλεύουμε. Κι αν κερδίσουμε και πάλι, ξέρουμε καλά ότι η νηνεμία για κάποιους μήνες θα 'ναι, όχι παραπάνω. Είμαστε χαρούμενοι, δε ζήσαμε μια θλιβερή ζωή. Τι καλύτερο μπορεί να περιμένει κάποιος όταν μπλέκει στον κόσμο των ΜΜΕ;

**από το radiobubble, τη διαδικτυακή κοινότητα που επί 6 συναπτά έτη παλεύει να γίνει επί της ουσίας αυτοδιαχειριζόμενη.*

Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 12